

Geert Wilders ondermijnt de rechtsstaat. Dat zegt Geert Corstens, oud-president van de Hoge Raad. 'Hij maakt stemming tegen de rechters. En dat is gevaarlijk.'

'Wilders beschadigt onze rechters'

PETER GROENENDIJK

Toen Geert Wilders vorige week het laatste woord uitsprak in de rechtszaak die tegen hem wordt gevoerd, keek Geert Corstens (Helvoirt, 1946) kort erna via zijn laptop mee. Er was van alles aan de rede van Wilders wat hem niet beviel – maar één passage sprong er uit. 'De strijd van de elite tegen de bevolking zal door het volk gewonnen worden', zei Wilders. 'Wij zullen winnen. Het Nederlandse volk zal winnen, en zich goed herinneren wie aan de goede kant van de geschiedenis stond.' 'Dat is zo stemmingmakend,' zegt Corstens, zichtbaar geïrriteerd. 'Wat hij zegt is: als jullie niet doen wat ik wil, dan zul je door de geschiedenis veroordeeld worden. Hij legt hier zo'n enorme claim op de rechters, hij beschadigt ze. Heel akelig.'

'Alsof deze rechters denken: haha, die zullen we eens gaan veroordelen'

Geert Corstens.

Zes jaar lang, tot 2014, was Geert Corstens president van Nederlands hoogste rechtsorgaan: de Hoge Raad. In die periode stond Geert Wilders ook al eens voor de rechter, ook toen was Corstens kritisch op de houding van de PVV-leider. Maar in de nu lopende strafzaak tegen Wilders, waarin de rechters komende vrijdag uitspraak doen, maakt de politicus het volgens Corstens nog bonter. 'Nemen die tweets waarin hij het over de nep-rechtbank heeft. De nep-rechtbank. Dat kun je niet zeggen. Deze man is politicus, hij is onderdeel van ons parlementaire democratische systeem. Essentieel daarin is een onafhankelijke rechtspraak, die door de andere man wordt ondermijnd. Maar Wilders haalt dat gewoon ondenkbaar. Hij suggereerde in de rechtbank dat de rechters hem allang veroordeeld hadden, dat ze niet onafhankelijk waren. Alsof deze rechters denken: haha, die zullen we eens gaan veroordelen. Daarmee tast hij hun integriteit aan. En dat is fout. Er is ook geen enkele aanleiding om dat te veronderstellen.'

Oud-president van de Hoge Raad, Geert Corstens, raakte geïrriteerd toen PVV-leider Geert Wilders in het 'minder-Marokkanenproces' gebruikte van zijn recht op het laatste woord. FOTO ANPREMKO DE WAAI

Uit onderzoek blijkt dat verreweg de meeste rechters D66 stemmen. Zo onafhankelijk is dat niet. 'De essentie van rechter zijn is: je wijgen opvattingen terzijde schuiven, niet vooringenomen zijn, onpartijdig oordelen. Natuurlijk hebben rechters een mening, ze zijn mensen. Maar de kern van dit werk is dat je die mening van je afschudt als je in functie bent. Door voor een miljoenenpubliek te veronderstellen dat deze rechters dat niet kunnen, dat de rechtspraak daarmee in dit land niet onpartijdig is, ondermijnt Wilders de rechtsstaat. We moeten het ook nog maar eens zien, hoe deze zaak afloopt. De slimste deskundigen verschillen er over van mening. Het is een ingewikkelde zaak: belediging is al een vaag begrip, een bevolkingsgroep ook. De

wet is niet ondubbelzinnig, daarom is dit ook zo'n ingewikkelde zaak. Het is niet zwart-wit, hoe graag Wilders dat ook wil doen geloven.'

Nog zo'n uitspraak die Wilders vorige week tegen de rechtbank deed: 'Als u mij veroordeelt, veroordeelt u half Nederland. En heel veel Nederlanders zullen dan het laatste stukje vertrouwen in de rechtsstaat dat ze nog hebben verliezen.'

Corstens: 'Daarmee maakt hij stemming tegen de rechters. Hij legt een enorme druk op, en roept op tot wantrouwen jegens de rechtsstaat. Dat is verkeerd.'

Maar Wilders heeft gelijk: hij spreekt namens miljoenen Nederlanders die hetzelfde vinden als hij.

'Maar hij moet beseffen dat hij niet hetzelfde kan zeggen als andere Nederlanders. Hij staat terecht als publiek figuur, als politicus. Kijk, als je privé iets zegt over Marokkanen of Joden of welke groep dan ook, dan is dat iets anders dan wanneer hij dat als politicus in het openbaar doet. Dan heeft zo'n uitspraak een heel andere betekenis. Als ik in het openbaar iets zeg, heb ik er ook rekening mee te houden dat ik oud-president van de Hoge Raad ben.'

Wat is uw boodschap aan PVV-stemmers? Die hebben eindelijk een politicus die zegt wat zij al jaren denken, en vervolgens wordt die politicus daarvoor vervolgd.

'Tegen die medeburgers wil ik zeggen: verplaats je eens in de groep waar het over gaat. Stel je eens voor

dat je zelf tot die minderheid zou behoren, die hier over de tong gaat. Dan denk je er, neem ik aan, toch anders over. Ik snap dat er mensen zijn die last hebben van minderheden. Daar moeten we met elkaar uitkomen, daar moeten we wat aan doen. Met integratie, misschien met een andere toelatingsbeleid. Dat is allemaal bespreekbaar. Maar we moeten als samenleving wel met elkaar in gesprek blijven. En dat gesprek eindigt hier, met de woorden van Wilders. Want die zegt simpelweg: doe wat ik zeg, anders zullen jullie het merken.'

Wilders ziet deze zaak als een strijd tussen de elite en het volk, zei hij in de rechtbank.

'En wij rechters zijn dan natuurlijk deel van de elite. Nou, dat idee

werp ik verre van me. Ik zie mezelf helemaal niet als vertegenwoordiger van de elite. Hoor eens: als er één groep in Nederland is die met alle lagen van de samenleving in contact komt, dan zijn wij het. Rechters lossen je huurconflict op, ze bepalen of je te hard hebt gereden, of je fraude hebt gepleegd. De hele samenleving trekt aan ons voorbij. En ons dan bij de elite indelen: nee! Dan maak je stemming tegen rechters, dan plaats je ons ten onrechte in een hokje. En daarmee zet je de bijl aan de wortel van de rechtsstaat.'

Wat als Wilders vrijdag veroordeeld wordt? Veel Nederlanders zullen zich óók veroordeeld voelen.

'Die moeten begrijpen dat deze zaak niet tegen miljoenen Neder-

landers wordt gevoerd, zoals Wilders suggereert, maar louter en alleen tegen hem. Cruciaal is dat het vonnis goed wordt uitgelegd. We zijn daar als rechters nog niet altijd even bedreven in, al gaat het beter dan vroeger. Misschien moet je als rechter in zulke zaken wel durven aanschuiven bij een programma als Pauw, of RTL Late Night. Je moet natuurlijk uitkijken dat je niet verzeild raakt in discussies over heel andere zaken, maar om in zo'n uitzonderlijke zaak nog eens extra goed uit te leggen waarom je een bepaald besluit hebt genomen. Dat kan helpen.'

De man die volgens u de rechtsstaat ondermijnt, kan over een paar maanden de landelijk verkiezingen winnen.

'Zolang hij de principes van onze democratische rechtsstaat onderschrijft, in woord en gedrag, dan is het best. Maar als hij dat niet doet, hebben we een probleem. En dat is wel wat hij nu laat zien. Wat het risico is? Dat hij daarin nog verder gaat. Ik ga daar niet over speculeren – de verkiezingen zijn nog niet geweest. Maar enige mate van zorg is er natuurlijk wel. Dit wil ik benadrukken: het gaat mij hier dus niet om de standpunten van PVV-stemmers. Met die medeburgers moeten we in gesprek blijven. Ook al vinden ze ons 'de elite'. Ik wil mijn medeburgers niet verketteren, ze mogen die standpunten hebben en de rest van de samenleving moet ook naar hen luisteren. Maar laten we met elkaar wel de grondbeginselen van de rechtsstaat blijven respecteren.'